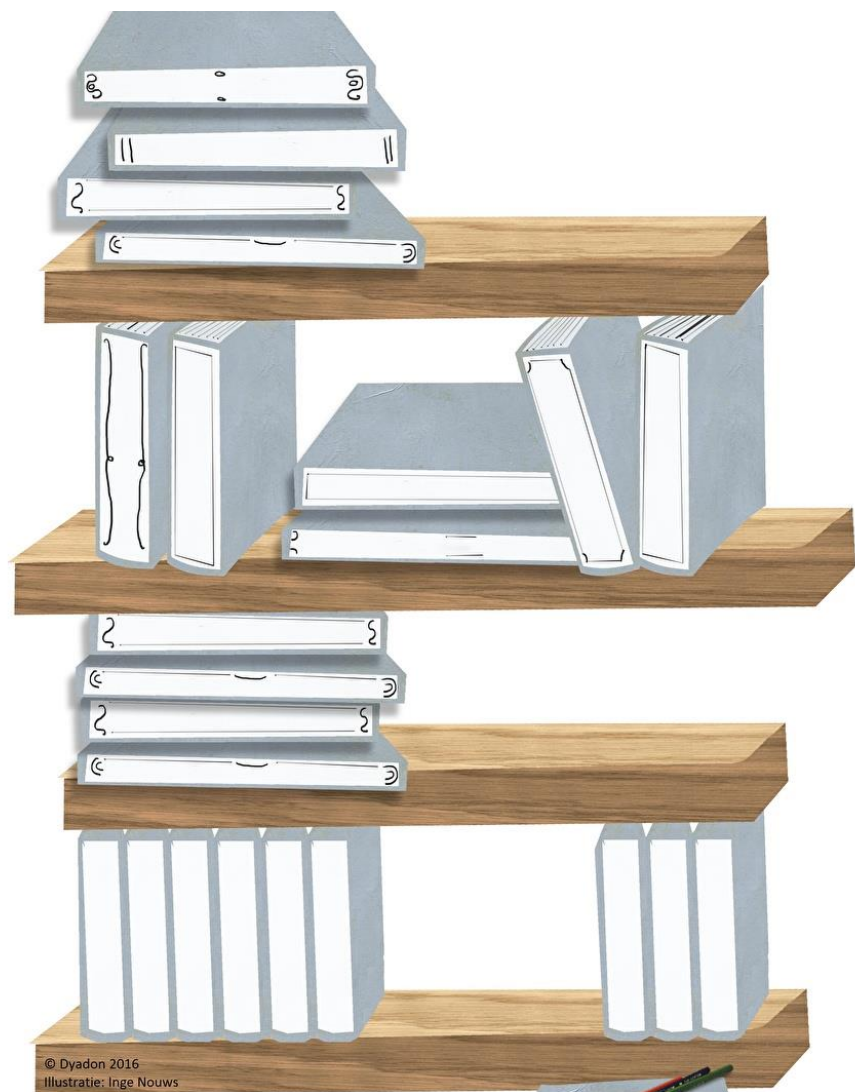

Klaar met tutorlezen? Nog lang niet!

In 7 stappen!

**Vandaag
plannen!
Morgen
beginnen!**

Terry van de Beek

Klaar met tutorlezen? Nog lang niet!

In 7 stappen naar effectief tutorlezen op uw school.

Gebaseerd op ervaringen uit de praktijk en verzameld door Terry van de Beek, taal- en dyslexiespecialist en onderwijsadviseur bij Dyadon advies & training.

© 2017

Inhoudsopgave

Inleiding		4
Stap 1:	Een goede voorbereiding is het halve werk	5
Stap 2:	Het kiezen van de tutées	6
Stap 3:	Het kiezen van de tutoeren	7
Stap 4:	Vorbereiden van de tutoeren	8
Stap 5a:	Instructie van de tutoeren	9
Stap 5b:	Instructie van de tutées	11
Stap 6:	Aan de slag	12
Stap 7:	Evaluatie	13
Tot slot		14
Dyadon		15

Klaar met tutorlezen? Nog lang niet!

Inleiding:

Tutorlezen heeft op veel scholen in Nederland een plekje gevonden als manier voor jonge startende lezers om extra leeskilometers te maken bovenop de leesles in de klas.

De ervaring leert ook dat op veel scholen tutorlezen weer langzaam verdwijnt. Tutoren en tutées lijken niet meer gemotiveerd, er zijn te weinig leesplekken in de school en leerkrachten zien er de meerwaarde niet van in.

Deze publicatie probeert het tutorlezen op uw school weer nieuw leven in te blazen met praktische tips en aanwijzingen.

Ook uitermate geschikt als u tutorlezen voor uw school wilt gaan inzetten.

Veel leesplezier!

Stap 1: Een goede voorbereiding is het halve werk!

- Bekijk de school en tel hoeveel leesplekken je kunt creëren voor de tutortweetallen. Meer tweetallen stel je niet samen. Aangezien er hardop wordt gelezen is een zekere afstand wel fijn.
- Zorg dat de tweetallen niet face to face met een ander tweetal hoeven te zitten. Een soort treinopstelling met voldoende afstand werkt het beste.
- Zorg dat de tweetallen in het zicht blijven, zodat beschikbare volwassenen kunnen corrigeren op product en op proces.
- Als een tutée erg snel afgeleid is, is het handig om te kijken welke afzonderlijke ruimtes geschikt zijn om ook tijdens het tutorlezen te gebruiken (bijv. teamkamer; rt-ruimte; spreekkamer). Koppel aan deze tutées een stevige tutor, aangezien deze tweetallen niet in het zicht zitten en er wel gelezen moet worden.
- Zorg dat iedereen in de school (ook de ouders) weet wanneer tutorlezen plaatsvindt. In deze tijd wordt er liefst zo min mogelijk gestoord. 3x per week 15 minuten op een vast tijdstip inroosteren is aan te raden.

Stap 2: Het kiezen van de tutées

- Het is erg verleidelijk om de laagst scorende kinderen op technisch lezen te kiezen om met een tutor te gaan lezen. Deze leerlingen hebben echter de hulp en expertise van hun eigen groepsleerkracht heel erg nodig. En vergeet ook niet de comorbiditeit die bij zwakke lezers mee kan spelen (relatie leesstoornis met gedragsstoornissen zoals ADHD, ADD of aan autisme gerelateerde stoornissen). Een zekere mate van zelfstandigheid, concentratie en taakgerichtheid wordt toch wel verwacht.
- Het is voor tutoeren erg motiverend als de kinderen die zij helpen met lezen, ook goed vooruit gaan. Daarom werkt het voor beiden (tuté en tutor) erg goed als de kinderen die een C-score halen op de DMT en een instructieniveau op AVI gaan lezen met een tutor. Succes bijna gegarandeerd!
- Voor de meest zwakke lezers is het prettig om de positieve feedback van hun eigen leerkracht te krijgen. Voor de eventuele toeleiding naar de externe diagnostiek staat bovendien hulp van een tutor op een lager niveau dan hulp van de eigen groepsleerkracht.

Stap 3: Het kiezen van de tutoeren

- Meestal worden leerlingen van groep 8 uitgekozen als tutoeren, maar alleen leerlingen die dat zelf willen worden tutor. Zijn er niet voldoende gemotiveerde leerlingen te vinden in groep 8, dan kunnen leerlingen uit groep 7 worden gevraagd.
- Er wordt vaak gezegd dat leerlingen met dyslexie of zwak lezende leerlingen prima tutoeren zijn. Dat klopt voor een deel zeker. Zij zijn vaak jarenlang zelf tutées geweest en weten als geen ander wat je wel of niet zou moeten doen als tutor. Let echter wel op dat met name deze tutoeren gekoppeld worden aan tutées, die in ieder geval 2 AVI-niveaus lager lezen. Een andere optie is om ze te laten voorlezen aan een klein groepje groep 2 leerlingen, die nog extra ondersteuning kunnen gebruiken op het gebied van beginnende geletterdheid. Tijdens het stillezen bereiden deze tutoeren met een sterke lezer of met de leerkracht een prentenboek voor.
- En ook voor deze leerlingen geldt dat zij een keuze hebben om wel of geen tutor te willen zijn.

Stap 4: Voorbereiden van de tutoeren

Binnen de school is één personeelslid verantwoordelijk voor de gang van zaken omtrent het tutorlezen. Deze persoon bespreekt voordat het tutorlezen start onder andere de onderstaande punten met de tutoeren:

- Waar ga je zitten tijdens het tutorlezen?
- Wat is je rol bij het tutorlezen als tutor?
- Hoe maak je kennis met je tutée en hoe haal je hem op in de klas?
- Wie kiest het leesboekje uit voor de tutée?
- Wat doe je als het leesboekje tijdens het tutorlezen uit is?
- Hoe reageer je als je tutée een fout maakt?
- Hoe reageer je als je tutée het goed doet?
- Wat doe je als je tutée niet naar je luistert?
- Wat doe je aan het eind van de leestijd?
- Bij wie kun je terecht als je vragen hebt?

Leg de antwoorden op bovenstaande vragen vast in een document en zorg er voor dat alle leerkrachten van de afspraken op de hoogte zijn. Elke keer als er nieuwe tutoeren starten vindt er weer een instructiemoment plaats

Stap 5a: Instructie van de tutoren

Er is één leerkracht binnen het team verantwoordelijk voor de instructie van de tutoren. Deze instructie wordt aan het begin van het schooljaar gegeven en aan elke nieuw startende tutor in de loop van het schooljaar.

1.Materiaal pakken: Pak het leesboekje met het leesblad en het leesboekje van je tutée. Als de tutée het bewaart zorg je ervoor dat hij/zij het ook meeneemt.

2.Tutée ophalen: Haal je tutée op uit de klas

3.De leesplek: Ga samen op de vaste leesplek zitten en praat even over waarover je de vorige keer hebt gelezen. Dit is geen overhoren! Gebruik hierbij de kaft van het boek of plaatjes in het boek.

4.Voorlezen: Je vraagt aan je tutée hoeveel je mag voorlezen. (Minimaal 10 regels). Je leest samen uit 1 boekje. Je tutée wijst bij met de vinger wat jij leest. Zorg dat de tutée de woorden goed kan zien.

5.Samen lezen: Je leest hetzelfde stukje nog een keer samen hardop. De tutée wijst weer bij.

6.Alleen lezen: De tutée leest hetzelfde stukje hardop voor en wijst bij met de vinger. Als je tutée langzaam en in stukjes leest mag je een fout meteen verbeteren. Een woord dat nog niet in 1 keer gelezen wordt mag je voorzeggen. Als je tutée al goed vloeiend leest wacht je tot de zin klaar is. Je wijst dan op het gelezen woord en vraagt om dat nog eens te lezen. Daarna leest de tutée de hele zin nog een keer.

7.Complimentjes: Geef bij een verbeterde fout of bij een goed gelezen moeilijk woord een complimentje.

8.Stoppen: Na precies 15 min. stop je. Bespreek met je tutée wat vandaag erg goed is gegaan. Je tutée mag een sticker uitzoeken. Samen vul je het leesblad in.

9.Terugbrengen: Breng je leerling terug naar de klas. Meld het bij de leerkracht als het leesboekje bijna uit is en als je tutée veel moeite heeft met het niveau van het leesboekje.

Stap 5b: Instructie van de tutées

Een belangrijke stap om tutorlezen tot een succes te maken binnen de school is de instructie van de tutées

De volgende afspraken worden door de eigen leerkracht doorgenomen met de tutées:

1. Je wordt op een vast tijdstip opgehaald door de tutor. De tutor heeft je leesboekje en leesblad bij zich (soms spreken scholen af dat de tutée het leesmateriaal zelf bewaart).
2. Je gaat samen naar de vaste leesplek in de school
3. Je luistert naar de aanwijzingen van de tutor
4. De tutor zegt wanneer je klaar bent en laat je een sticker uitzoeken
5. De stickerkaart blijft in het leeshoesje tot het eind van de tutorperiode, daarna mag je de kaart mee naar huis nemen.
6. De tutor brengt je weer terug naar de klas

Deze afspraken worden elke paar weken even kort geëvalueerd.

Stap 6: Aan de slag

1. De tutor haalt zijn tutée vóór de starttijd van het lezen op. De tutor kijkt of de materialen aanwezig zijn en of er misschien een reserve-leesboekje mee moet. Een start- en stopsignaal kan handig zijn. Er wordt dan één tutor aangewezen als tijdbewaker.

2. De duo's beginnen volgens afspraken in eerdere stappen beschreven te lezen. De leerkracht die verantwoordelijk is loopt rond en geeft tips/complimenten. Deze leerkracht is ook beschikbaar voor vragen en kan ingrijpen als omstanders mochten storen.

Na het lezen wordt er kort geëvalueerd (zie vorige stappen) en brengt de tutor zijn tutée naar de groep. De tutor meldt het bij de leerkracht als het leesboekje bijna uit is.

Stap 7: Evaluatie

1. Evaluatie van de tutor met de tutée

Na een kwartier samen lezen is het tijd om af te ronden. De tutor bespreekt met de tutée wat er vandaag goed is gegaan met het lezen. De tutée mag dit zelf aangeven. Kinderen vinden het vaak lastig om te vertellen wat ze goed hebben gedaan. Wat werkt is de inzet van de Lees-beter-meter (www.dyslexie-express.nl). Hiermee kunnen bij de start van elke sessie samen concrete doelen worden afgesproken, die vervolgens kunnen worden geëvalueerd. Dat werkt zowel voor tutor als tutée erg prettig.

2. Evaluatie met de tutoren

Na afloop van de afgesproken tutorleesperiode (maximaal 8 weken) evalueert de contactpersoon van het team met de tutoren. Zij kunnen hierbij praktische punten aangeven, zoals rust in de hal tijdens het lezen. En ze kunnen vragen stellen over de manier van samen lezen, feedback geven, corrigeren van fouten en soms zelfs gedrag. Een manier van gericht evalueren is om de tutoren ieder 1 tip en 1 top te laten formuleren.

Zo zijn er verschillende werkvormen te bedenken, die er voor zorgen dat er niet te lang wordt gepraat en er effectief wordt geëvalueerd. Tutoren mogen meteen aangeven of ze nog een periode tutor willen zijn en of ze met dezelfde tutée verder willen lezen.

3. Evaluatie met het team

Nadat er met de tutoren is geëvalueerd, wordt dit gedeeld met het team. Op basis van alle resultaten kunnen er duidelijke en/of andere afspraken worden gemaakt. De tutoren merken hierdoor dat hun mening er toe doet en het tutorlezen wordt iets van het hele team, of sterker nog: iets van de hele school!

Tot slot:

Tutorlezen staat of valt met een voortdurende, serieuze en gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. Alleen het klakkeloos volgen van voorgaande tips zal niet tot succes leiden. Ze kunnen wel richting geven voor een succesvolle aanpak.

Dyadon advies & training

Indien u op uw school extra begeleiding zoekt voor het optimaliseren van uw taalonderwijs, of het optimaliseren van de begeleiding van uw leerlingen met ernstige lees- en/of spellingproblemen of dyslexie, dan kunt u met ondergetekende contact opnemen.

Ik kan trainingen en workshops voor u op maat verzorgen, of uw leerkrachten begeleiden op de werkvloer. Ik heb jarenlang ervaring in het basis- en speciaal basisonderwijs en werk zelfs nu nog anderhalve dag van de week als intern begeleider op een basisschool.

De verbinding tussen theorie en praktijk is voor mij een voortdurende uitdaging, die ik graag met u in de praktijk uitwerk.

U mag dit e-book gratis downloaden en uitprinten voor gebruik in uw school.

Terry van de Beek

Taal- en dyslexiespecialist

www.dyadon.nl

www.dyslexie-express.nl